

2040520960

Vragen van het lid Joldersma (CDA) aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de heer Rutte, over de inhoudelijke kwaliteit van het hoger beroepsonderwijs. (Ingezonden 6 september 2005)

1

Heeft u de TV-uitzending gezien waarin twee docenten stelden dat in het hoger beroepsonderwijs aandacht voor management, processen en procedures ten koste gaat van de inhoudelijke kwaliteit van het onderwijs? 1)

Ja

2

Zijn er objectieve gegevens beschikbaar die deze stelling onderschrijven of weerleggen? Wat is uw eigen oordeel over de verdeling van tijd en geld in het hoger beroepsonderwijs voor management, processen en procedures in relatie tot de inhoudelijke kwaliteit van het onderwijs?

Nee, er zijn geen objectieve gegevens over deze stelling. Er zijn wel indicaties dat de hoeveelheid overhead in het HBO is toegenomen.

Het totale personeelsbestand op alle niveaus steeg in de periode 1992-2003 met 14%.

In de ontwikkeling van het personeelsbestand heeft zich daarbij een verschuiving voorgedaan in de richting van niet-onderwijzend personeel en het personeel in de schalen 13 en hoger.

De omvang van het niet-onderwijzend personeel nam met 39 % toe, terwijl de omvang van het onderwijzend personeel praktisch op hetzelfde niveau bleef (het nam 1 % toe).

Het aandeel van het niet-onderwijzend personeel in het totale personeelsbestand is in de tijd gestegen van 36,0 % in 1992 naar 43,7 % in 2003; ter vergelijking: in het wetenschappelijk onderwijs was het aandeel van het niet-onderwijzend personeel in 1992 48,0 % en in 2003 46 %.

Wordt het personeel met een salarisschaal groter of gelijk aan schaal 13 apart bekeken, dan blijkt het volgende.

Het bestand aan hoger personeel is van 1992 tot en met 2003 toegenomen met 6 %, maar er zijn aanzienlijke verschillen te zien tussen de categorieën.

Bij het onderwijzend personeel valt een afname te constateren van 30 %.

Bij het niet-onderwijzend personeel met salarisschaal hoger of gelijk aan schaal 13 - dit is dus het deel van het personeel dat kan worden aangeduid als *management* - valt in het beschouwde tijdvak een stijging te constateren van 46 %.

Deze gegevens geven een indicatie van toenemende overhead- en managementfuncties in het HBO. Maar niet meer dan dat, want ik weet niet met zekerheid of het personeel dat nu is ingedeeld in de categorie onderwijzend personeel alléén maar onderwijstaken heeft. En ik weet ook niet of de categorie niet-onderwijzend personeel helemaal géén onderwijstaken heeft. Over de vraag of overhead ten koste van het onderwijs gaat valt op basis van deze indicatie niets met zekerheid te zeggen. De ontwikkeling binnen het personeelsbestand is het resultaat van een interne en zelfstandige afweging van de HBO-instellingen. Maar uiteraard vind ik groeiende overhead die ten koste gaat van het onderwijs geen goede zaak. Ik neem dergelijke signalen dan ook serieus.

Er zal daarom – in overleg met de onderwijsorganisaties - een benchmark worden ontwikkeld waarmee per instelling de verhouding tussen overhead en primair proces vergeleken kan worden. Niet om te normeren – elke instelling bevindt zich immers in een andere situatie en positie - maar om de ontwikkelingen te volgen en het lerende vermogen van instellingen zelf op dit punt te versterken. Ik zal voor het hoger onderwijs zoveel mogelijk aansluiten bij een benchmark die ook voor de andere onderwijssectoren is aangekondigd (zie TK 29546, nr. 7).

3

Hebt u inmiddels gehoor gegeven aan het verzoek van de CDA-fractie in de Tweede Kamer om een weekend lang met docenten een concept van de nieuwe wet op het hoger onderwijs te bespreken en zo ja, welke resultaten heeft dat opgeleverd?

In antwoord op uw inbreng en die van mevrouw Kraneveldt (LPF) in het wetgevingsoverleg van 13 juni jl. heb ik toegezegd in augustus een aantal sessies te houden met docenten en bedrijfsleven over de nieuwe wet. Op 29 augustus heb ik met een groep docenten en onderzoekers gesproken over de nieuwe wetsvoorstellen. Ook in werkbezoeken, bestuurlijke overleggen en andere gerichte gesprekken is door mij en ambtenaren met docenten gesproken over de positie van de docent en onderzoeker in de instelling. In deze contacten komt over het algemeen een zorg voor toenemende overhead naar voren. Ik vind dit in eerste instantie een verantwoordelijkheid van de instelling, maar wil ze met de hiervoor genoemde benchmark wel een spiegel voorhouden. Verder ben ik van plan om de lasten van de accreditatie terug te brengen. Uitgangspunt is dat de output en kwaliteit van het onderwijs en niet processen en procedures centraal staan. Zie hiervoor de brief van 26 september, kenmerk HO/BS/05/35887.

In het nieuwe wetsvoorstel – dat u naar verwachting begin 2006 zal bereiken - zal ook aan deze maatregelen aandacht worden besteed.

4

Op welke wijze wilt u er voor waken dat in de nieuwe Wet op het hoger onderwijs bij het werken met zorgplichten meer geld en tijd gaat naar management, processen en procedures ten koste van de inhoudelijke kwaliteit van het onderwijs?

Het werken met zorgplichten brengt meer beleidsruimte voor de instellingen met zich mee. Mijn uitgangspunt is dat deze ruimte uiteindelijk ook ten goede komt aan docenten, onderzoekers en studenten. In eerste instantie is dit een verantwoordelijkheid van de instelling. Onder het antwoord op vraag drie heb ik aangegeven dat ik onder andere door benchmarking en het terugbrengen van de lasten rond accreditatie enkele maatregelen wil nemen die bureaucratisering tegengaan. Dit zal naar ik verwacht de ruimte voor de docent positief stimuleren. Bij de uitwerking van deze maatregelen zullen professionals opnieuw worden gevraagd mee te denken.

Ik zal hier verder op terugkomen in het wetsvoorstel.

1) Buitenhof, 4 september jl.